

Q a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 31. Zettortdeenâ 5tâ August 1843.

Wehrâ leekami wahrdi teem, kam truh-
kums pee falmeem, ko laidarôs
kaiſiht.

Gaddijahs pawaffaras laikâ ſaimneekam ar
ſowu kalpu iſeet us lauku feht. Juhs ſinnceet,
pee mums Kurſemmê lauzineeki ſawus gahjejus
nê turr us ſkaidru naudu, tee turprettim darbus
atlihdſina ar to, ka gahjejeem auſas eefehj ſemmê,
ka teem rudſus woi meechus gattawus no klohna
dohd, un pee tam wehl klahd walku-drahnas, ſekkes,
krekus, zimduſ, zeppuri u. t. j. pr. Wehl juhs
ſinnafeet: gahjejeem naw ihpaſchi eemehrohts
gabbals, fur teem bandas iſfehj; ſaimneeks
pats iſlaſſa weetu, un weetâs jeb lauka leelumu,
fur wiſch noſpreettu fehlu iſfehj, ko muhſu
widdû paſchi kalpi cegahda. Râ jaw ſazzijam:
gaddijahs ſaimneekam ar ſawu puiſi us lauku
iſeet feht, un tas puiſis ſazzija: ak, Deewin
augſtais! effi ſchehligs un ſwehti fehju! Saim-
neeks atbild prettim: ko tu Deewin augſtu luh-
dſees, luhdſees mannis, tad tew ſwehtiba buhſ.
ſakka puiſis: wai ſaimneeks! kâ juhs Deewa
ſpehtu tâ nizzinajeet, kad Deews ne dohs, kaſ
lai tad dohd? Tak Dahwidſ mahza: Ja tas
Kungs to naminu ne uſtaifa, tad darbojahs
welti, kaſ pee ta ſtrahda, ja tas Kungs to pil-
ſatu ne apfarga, tad wakre tas fargſ welti.
Atbild ſaimneeks: kahda man dalka ar Dah-
widu? Redſ bihbelneeks! mannas dohmas ſlahw
tâ: ja es tew auſas fafehſchu beſi kohpâ, tad
tew auſas buhſ ſiktaſ, bet ja ſemmi labbi eſtrah-
daſchu un fehlu kreetni eefehſchu, tad tew buhſ ko
plaut. Puiſis paſſaſahs ais auſim, un ne ſakka
ne ka un ruddeni wiſch dabbohn papilnam plaut
un papilnam iſkult no ſawas fehjas.

Ko tu jelle dohma, laſſitajſ! kam irr taiſniba,
woi tam ſaimneekam, jeb tam puiſim? Ja Juhs

dauds laſſitaji buhſeet kohpâ, warr buht Kums
ſtrihdiſch zehſees un weens buhſ us puiſcha un
ohtrſ us ſaimneeka puiſi. Es ne leedſohs, ka
Dahwidu turru gudraku par to ſaimneeku un ka
manna tizziba ar ta puiſcha tizzibu ſaeetahs
kohpâ, prohti: ja grippi ſwehtibu tad: luhdſ
Deewu un ſtrahda, Papreetschu luhdſ
Deewu un tad ſtrahda. Ka zilweku ſpehts un
zilweku gudriba ne pataifa ſwehtitus laukus,
to dabuju pehrnâ gadrâ ſkaidri redſeht. Tee pa-
ſchi lauki, tâpatt eſtrahbati, tâpatt apſehti bija
kupli un pilni no wahrpahm un graudeem, fur
par dauds gaddeem ſiktu plaujamu ween kku
redſejis. Tê tak ſkaidra mahziba irr, ka Dah-
widam taiſniba. Ja nê, tad jaw waijadſetu
ik gadd weenadi buht, bet nu weenâ gaddâ wezzâ
ſemmê labbaki audſis, ne kâ ohtrâ gaddâ jaunâ
jeb ſuhdotâ ſemmê.

Scheit wehl zittu wallobu peeminneſchu: Gad-
dijahs mannin ar kahdu waggari no muhſu
draudſes gar ſaimneeka rudſu lauku garram
braukt; tas ſaimneeks laums gan ne buhtu, zil
es ſinnu ſtrahdneeks labſ, bet dſehrajs arri labſ.
Kad ſahk dſert, tad wihrſ trihs woi tſchetras
deenas notulli ween eefſch brandwihna mirkſt.
Lauks bij tahds, ka bija preeks un luſte to re-
dſeht. Pabrauzam tahlaki, tê redſam zitta ſaim-
neeka laukus, un ſchis ſaimneeks irr gohda wihrſ,
kahdu man dauds pa draudſi naw, bet rudſi bija
plahnaki. Tê mans waggare parauffa, parauffa
luhpaſ un ſahk eefmeetees un ſakka ſmeedamees
tâ: Ekur! dſehrajam laime! Lai dſerr — bet
kaſ tee par rudſeem! Us ſcheem wahrdeem es
paleeku ittin kluffu, un tâ kâ druſzin eekaitohs.
Jo — waggare ik ſwehtdeenas mannus ſpreddi-
kus dſirdejis un labbi dſirdejis, kâ nepeekuffis
mahzu, lai ne dſerr, ka dſehraji to debbeſu wal-
ſtibu ne eemantohs, mannin zaur ſaweem wahr-

deem tà kà pahrmette: fo nu palihds juhsu aprahschanahs, kad Deews ne aprahj lihds! Juhs mahzeet, ka Deews dsehrajus ne fwehtih, un redsat fur fwehtiba irr! —

Ja ar kahdu zilweku faeimohs wallobà, tad allasch labbi wehrà leeku winna wahrdu, tà-patt ja eimu fur us plazzi, es labbi eefihmeju, kà katrs darra, un ja kas man tà kà prettim irr un es tai azzumirkli ne warru scho woi zittu leetu pee zilweku wahrdeem un darbeem saprast, tad es to sawà galwà zeeti noglabbaju. Un tad es eimu pee sawas bihbeles floht, un kad tai lassu weenà un ohtrà weetà, tad saturru kohpà to Deewa wahrdu un to zilweka wahrdu, Deewa darbus un zilweka darbus, un inan schaujahs prahtà lassoh, dascha leeta, fo preefsch dauds gaddeem esinu redsejis, un dasch wahrds, fo preefsch gaddeem esinu dsirdejis, un prahts atwerrahs, es noprohtu kà spreest par scho woi par zittu leetu. Un kad man prahts un sapraschana arwehrusees, tad es to wahrdu jeb to darbu aismemnu woi spreddiki jeb eefsch awisehm un fur wehl zittur israhdahs isdewigs laifs buht.

Tobrihd, kad ar wirfspeemimnetu waggari runnaju, es tà kà eefkaitohs par winna mastizibu. Wihrs wiffadi lab, bet ka wehl tizibà schaubijahs, tas man dikti bija prettim. Tè man gaddijahs Dahwida dseefmas lassih 73schu dseefmu un man prahtà schahwahs: Winsch, prohti waggare, tobrihd fazzija tà: Eskur dsehrajam laime! Dahwid's bija gudrs wihrs, un tak Dahwid's arri tizzibà schaubijees, kad winsch fakka tà: Es gan drihs buhtu streipalejis ar sawahm kahjam, manni sohli tik ne buhtu slihdzusehi. Jo man bija dusmas par teem trakkeem, kad es redseju, ka teem besdeewigeem tik labbi klahjahs. Eefsch behdahm tee ne irr kà zitti laudis, un ne tohp kà zitti laudis mobziti. Winnu azzis irr no taukeem tà kà uspempuschas, teem laimejahs pahrafi ne kà winnu firds dohmaja — (lassi scheid arri 94tu dseefmu) . . . Neds, schee irr tee besdeewigee, fakka Dahwid's, teem tatschu pasaulè labbi klahjahs un tee pawairo sawu baggatibu. Es dohmaju us to, ka es to warretu

saprast, bet tas bija wiffai gruhri preefsch mannahm azzim. Teekams es eefsch ta stipra Deewa fwehtas weetas gahju un nehmu wehrà, kas teem pehz noteek. Tu Kungs tohs weddi us slihdenahm weetahm, un tohs nogahs, ka tee pohstà eet. Kà winni tik peepefschi bohjà eet! Tee isnihkst un eet bohjà ar breefmahm u. t. j. pr. Dahwid's, kad winsch kluè Deewa namnà eenahjis, atkehrahs, ka dsehrajam naw laime, un — tà arri teefscham irr. Jo, leez to labbi wehrà lassitajs! tawa laime un tawa labbklahschana naw ahran no tewim, ta ne irr eefsch rudsu grauda, bet ta irr eefsch tawas firds. Fo palihds fwehtitee laufi, kad ne sinni Deewa fwehtibu freetni un pareisi walkaht? — Scheit man lihdsiba prahtà schaujahs: Kahdam kungam gaddijahs pahri brangus barrotus sirgus nopirft un karrites klah un jaunu kutscheeri winsch arri bij peenehmis un wihrs preezajahs par sawu mantu. Bet par nelaimi kutscheeris ne proht sirgus wal-dih. Sirgi eet ar karriti itt kà eelu slauzidami, us weenu un us ohtru pufi. Tè kungs manni fastappis, luhdsahs: mihlakee, woi juhsu kutscheeris ne proht braukt, lai winsch parauga, kà sirgi ees. Altbildu: kalabb ne. Un atmahk mans kutscheeris, panemm grohschus un pahtagu un eet nu sirgi un ratti us preefschu, wiss pa gohdam, kà peenahkshs. Neds, fo palihds tee barrotee sirgi un ta karrite un grohichi un pahtaga, kad wal-ditajam naw gudriba un sapraschana klah? Tà-patt, fo palihds dsehrajam wilnee rudsu laufi, kad winsch ne proht Deewa fwehtibu walkaht? Bet warr buht tu lassitajs fazzisi: schi lihdsiba ne cekriht ihsti. Jo, ja wiffi besdeewigee buhtu mulki jeb neismanniqi, tad juhsu taisniba buhtu gan, bet nu pat's Jesus fakka: ka tee pasaul's behrni irr gudrafi sawà tautà, ne kà tee gaismas behrni, fo nu fazziseet? Altbildu tà: tu redsi, kas schodeen irr, bet tu ne redsi, kas riht buhs; ja tu redsetu kas riht buhs tikpatt labbi, kà to kas schodeen irr, tad tu spreestu sawadi. Pa-teefi — manni dsihwibas gaddi naw dauds — bet es esinu zil daudsfahrtingi ar sawu azzì dab-bujis redsicht: ka tam besdeewigam wiffa manta bijusi par pohstu un par nelaini, un ka tam

deewabihjigam wiinna masums, wiinna frusts un wiinna behdas irr bijuschi par labbu un par laimi. Utgahbajees, ka 1000 gabdi preeksch ta Runga irr ka weenas naktis waktis, ka Deews pehz gaddeem ne skaita, ta ka mehs skaitam; Deews skaita gabdus un deenas bes kalendera, un Deewam tak irr eesihmeta riktigi stunda, kad winsch tam besdeewigam fazzih: Etahw kluffu tihschais grehzineeks, schein buhs beigtees tawai trakkgalwibai! Ja Deews man listu 1000 gabdus dsihwoht, es to Deewa wahrdu tad saprastu jo skaidrati; ja man buhtu tif dauds gabdi sawa dsihwiba eekairiht, ka bohstabi bibbele irr, es tad woi wissu bibbeli saprastu, ka riktigi un skaidri ta irr, ka bibbele mahza. Bibbele mahza, ka manta tam besdeewigam ne frehtijahs. Jesus fakka: ko palihds zilwekam, kad winsch wissu pasauli samanto un tam dwehsele suhd — un ta arri teescham irr. Deews irr Deews tas taisnais, frehtais un wissuwarrenais Deews, kas katru grehku weddih pee gaisnas un kas katram amakfahs pehz wiinna darbeem un dohs ka winsch meesa pelnijis. Bet ja tu fakki: Deews dohs! Kalabb Deews ne dohd us weetu, ka katrs pelnijis? tad es atbildu: Nihlais lassitajs, ja Deews katram us weetu dohtu, ko katrs pelnijis, ne tad es schohs wahrduks rakstitu, nej tu tohs lassitu, tad Deewa rihste par mums nahkust, muhs mahzitu ar Tjabu fozziht: Es esinu runnajs, ko es ne esinu saprattis, tahdas leetas, kas preeksch man wissai brihnischkas bija.

Bet — es jaw gribbeju runnaht no salmu truhkuma. Salmu truhkums lauzineekam leels grubtums; jo ne ween salmi waijadsigi lohpeem ko doht ehst, bet tee arri waijadsigi laidarâ kairiht eekschâ. Ja naw mehli, ko list us laukeem, tad semme wahja un neswehziiga palikkusi arri mas auglus isdohs, ta fakka winni wissi, ir tas sainneeks, kas tahs ausas sehje, un tas puissis, kas Deewa paligu luhdse, un tas sainneeks, kas to brandwihnu eemihl, un tas waagare arri. Schinni leeta tee wissi weendos prahtds, tad nu es isneimschu mahzibu, ka salmu weeta zittu pakaisu warr sagahdaht un mehslu krahjumu wairoht.

Wahzu awises stahw ta rakstihst: Tsmannigi un gudri lauku kohpeji ismehginajusch lohpeem eeksch laidareem un eeksch stalleem salmu weeta semmi pakairiht appalschâ un winni scho leetu tohti daudsina. Winni weenu kahrtu semmi pakairijusch, ohtru kahrtu listusch no salmeem, woi wahwerischeem, jeb eglu skujahm, jeb needrehm u. t. j. pr., un irr atraddusch, ka schis pakais ismihsalus un fuhdus ta eeksch sewin esuhz eekschâ, ka lohpeem irr fausi stahweht; winni atraddusch, ka ar tahdu pakaisu laidarâ dauds wairak fuhdi bijusch, ko us laukeem west, un ka atliffuschee salmi tohti derrigi bijusch lohpu ehdamam.

Muddeni, pawassari, kad tu sawus grahwjus tihri, jeb kad zellu kur taifi tuwu pee mahjahm, tad tohs wellenus un to semmi, ko no grahweem ismetti ahra, sametti kaudse un aiswedd tohs pee laidareem un faleez jeb samett tohs tschuppâ. To darri tahdâ laikâ, kad semme sausa, ne ween lai tawam sirgam ne buhtu smags wesinis, bet ihpaschi lai ta semme, sausa buhdama, fuhdu flapjumu labbaki warr eefuhft. Ja tew tahdas semmes naw, tad welz grahwi woi dahrsâ, woi lauka, leez labbo semmi appalschâ un listu semmi, ko no appalschas effi isnehmie, weddi tad us laidareem. Grants un ohlaina semme, tappatt ittin sliprais mahls pakaisam ne derr. Lai ir seemâ tew semme pakaisam ne truhft, tad awleez sawu semmes kaudsi ar fuhdeem, lai kaudse ne dabbohn wissai fasalt. No schih semmes pakaisi gohwei ferras wehrtibu par deenu, un ik us 4 woi 5 gohwin pakaisi weenu kuhli salmu. Ja tew irr wairak salmu, tad simams arri wairak warr kairiht. Rabbi darrisi, ja tew garrkublu salmi irr, schohs papreekschu druzin falust. Ta nu eekaisi laidarâ katru deenu semmi un salmus, un lai fuhdi gull 4 neddelas laidarâ; bet — kad ta pakaisidams laidareem fuhdi ne gulletu weenadi, — jo kur lohpi stahw, tur jaw fuhdi buhtu dauds angstaki, tad ar dakschahm un ar schippeli islihdsini pakaisu jeb fuhdus. Eeksch 4 neddelahm lohpi warr buht I½ pehdas stahwehs angstaki, talabb pee schi pakaisa labbi darrisi, ja lohpeem fill. s ta ee-

taifiti. ka tahs warr palaisf us semmi un pazelt us augfschu.

Ur tahdu pakaisu subdi ne dabbohn fakahrse-tees un fadegt un parwissam ispuht, neds arri falmi paleef kahda weeta wessali, nepuhdeti, tee turrabs wisszauri weenadi. Lohpi ne stahromikli, talabb ka ta eekaisita semme mihsalus fa-nemmn, un-tas lohpeem irr lohti wesselig. Tahdi subdi us lauku iswesti arri ilgaki paleef wehfi un ta ne isdegg no saules, ka salmu subdi.

Ne fakki wiss, tas gon warr buht labbi, bet tas irr leels darbs, ta wissu isdarriht, es labbak luhgschu Deewu, ka juhs mahzijat, un man aug. Draugs mihlais! es jaw mahziju: luhds Deewu un strahda; tad nu ne atraujees no schi darba, winsch tewim neffihb swehtigus auglus. Leez pee tam wehl wehra: tee laudis, kas tahdu pakaisu laidaros mettuschi, atradduschi, ka tee no katra gohwiu lohpa par 2 sudraba rubbuleem salmus taupijuschi un ka tee no katra gohws dabujuschi 8 wesinus wairak subdu. Tas naw masa leeta. W. P.

Teefas fluddinaschanas.

Wissi tee, kam kahbas taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Ugahles Grodmannu fainneeka Mahrtin Darmaka, pahr kurra mantu inventariuma-truhkuma un magasihnes parradu dehl konkurse spreesta, tohp usajinati, wisswehslak libds 28tu August f. g. pee Ugahles pagasta teefas peeteiktees, jo wehslak neweenu wairs ne klausihb. Ugahles pagasta teefa, tai 3schâ Juhli 1843.

(L. S.) ††† Mattihb Runkaln, pagasta wezz.
(Nr. 48.) C. Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

No Leelas-Efferes pagasta teefas tohp wissi tee, kam kahbas taisnas parradu prassischanas buhtu pee teem lihdschinnigeem fainneekeem, prohti: Leelas-Efferes Ewiklu Jahna Kalwin und Rengu-muischas Rubbes Frik Tilt, pahr kurru mantahm konkurse spreesta, usajinati, libds 20tu September f. g. pee schihb pagasta teefas peeteiktees, jo wehslak neweenu wairs ne klausihb. To buhs wehra lilt! Leelas-Efferes pagasta teefa, tai 20tâ Juhli 1843.

(L. S.) R. Warnausky, pagasta wezzafais.
(No. 88.) R. F. Witte, pagasta teefas ffrihw.

Leelas-Efferes pagasta teefa zaur scho sinnamu dar-ra, ka pahr to mantu ta lihdschinniga Karrelu-muischas fainneeka Walku Frik Alminb konkurse spreesta, un tas isflehgshanas terminsch us to 20tu September f. g. nolikt irr. Wissi tee, kam kahbas taisnas parradu prassischanas pee ta augfscha peeminnetta Frik Alminb buhtu, tohp usajinati libds 20tu September f. g. pee schihb pagasta teefas peeteiktees, jo wehslak neweenu wairs ne klausihb. To buhs wehra nemt! Leelas-Efferes pagasta teefa, tai 20tâ Juhli 1843. I
(L. S.) Steinhard, pagasta wezzafais.
(No. 89.) R. F. Witte, pagasta teefas ffrihw.

U s a i z i n a f c h a n a.

Kurfemmê, Kuldigas pilfatâ, lauka-kohpschanas-beedriba zehlfuees, kas us to isheet neween labbatu lauku-kohpschanu eegahdaht, bet arri labbaku un derrigaku lohpu-kohpschanu. Tee muischneeki, kas schai beedribâ eedewuschees naudu famettuschi, par gohda maksu jeb par premiam buht teem, kas no winnu pagastu laudim ihpaschi us labbaku lauku-woi lohpu-kohpschanu dsinnuschees. Scho pagastu laudis teef usajinati 29tâ August pehz pussdeenas pulksten 4trôs famus teizamus lohpus fawest, prohti: chrselus, waislu-wehrschus, brauzamus wehrschus, waislu-fehwes, flauzamas gehwis un darba-sirgus. Weddejcem japarahda sihmes no muischas wal-dinceeem un no pagasta teefahm par to, ka weddeji schohs lohpus woi paschi isaudsinajuschi, jeb ka tee tohs wairak, ka 4 mehneschus atpakkat pirkuschi, un ka tee brauzamee wehrschi jaw pee lauka-darbeem bijuschi. Ja schihb leetas buhs parahditas, tad ezeltee spreedeji pehz liffumeem teem premiu jeb gohda-maksu dohs, kam wisslabbakee lohpi buhs bijuschi. Urri zitti muischas-turretaji un zittas draudses warr pee schihb lohpu-sfattischanahs sanahlt un schai beedribâ eedohtees ja teem beedribas liffumi buhtu patihkami un tee ne gribb atrautees naudu us premiam famest. Kuldigâ, tai 30tâ Juhni 1843.

(No. 5.) Beedribas-preefschneeki.

B r i h w d r i k k e h t.

Dio juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: zensora weeta: professor Dr. G. Paucker.
No. 269.